

Karta Charakterystyki Preparatu Niebezpiecznego

SEKCJA 1 IDENTYFIKACJA SUBSTANCJI/MIESZANINY I IDENTYFIKACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

1.1 Identyfikator produktu

Delo 400 RDE SAE 10W-30

Numer(y) produktu: 804160

1.2 Istotne zidentyfikowane zastosowania substancji lub mieszaniny oraz zastosowania odradzane

Zidentyfikowane Zastosowania: Olej silnikowy do dużych obciążeń

Zastosowania odradzane: W przypadku zastosowań innych niż wymienione powyżej należy skonsultować się z dostawcą.

1.3 Dane dotyczące dostawcy karty charakterystyki

Chevron Belgium BV

Zuiderpoort Office Park

Gaston Crommenlaan 4

9050 Gent

Belgium

e-mail : eumsds@chevron.com

1.4 Numer telefonu alarmowego

Plan akcji ratunkowej w przypadku zdarzeń podczas transportowania substancji niebezpiecznych

CHEMTREC: +1 703 527 3887

Epidemiologiczne zagrożenie zdrowia

Biuro ds. substancji chemicznych: +48 42 2538 400

Centrum ds. informacji i pomocy w nagłych wypadkach firmy Chevron: Akceptowane są międzynarodowe połączenia telefoniczne na koszt odbiorcy, 24 godziny na dobę: +1 510 231 0623

Informacje o produkcie

Informacje o produkcie: 0032/(0)9 293 71 11

SEKCJA 2 IDENTYFIKACJA ZAGROZEŃ

2.1 Klasyfikacja substancji lub mieszaniny

KLASYFIKACJA CLP:

Nie sklasyfikowane jako niebezpieczne zgodnie z wytycznymi regulacyjnymi UE.

2.2 Elementy oznakowania

Zgodnie z kryteriami Rozporządzenia (WE) 1272/2008 (klasyfikacja, oznakowanie, pakowanie):

Nie jest klasyfikowany

- zawiera: Sole wapniowe alkilo (C18-C28) toluenowe kwasu sulfonowego, o dużej rezerwie alkalicznej i olej mineralny, borowany. Może wywoływać reakcję alergiczną.
Kwas benzenosulfonowy, metylo-, mono-C20-24-rozgałęzione pochodne

alkilowe, sole wapnia. Może wywoływać reakcję alergiczną.

2.3 Inne zagrożenia

Ten produkt nie jest substancją potencjalnie niebezpieczną, jak PBT lub vPvB, ani nie zawiera takich substancji. Ten produkt zawiera substancję zidentyfikowaną jako potencjalnie mającą właściwości zaburzające działanie układu hormonalnego:

SEKCJA 3 SKŁAD / INFORMACJA O SKŁADNIKACH

3.2 Mieszaniny

Ten materiał jest mieszaniną.

SKŁADNIKI	NUMER CAS	NUMER EC	NUMER REJESTRACYJNY	KLASYFIKACJA CLP	ILOŚĆ
Destylaty ciężkie parafinowe, hydorafinowane	64742-54-7	265-157-1	01-2119484627-25	Brak	60 - 70 % wag.
Oleje smarowe, ropopochodne, C20-50, na bazie hydorafinowanego, neutralnego oleju	72623-87-1	276-738-4	01-2119474889-13	Asp. Tox. 1/H304	10 - 20 % wag.
Sole wapniowe alkilo (C18-C28) toluenowe kwasu sulfonowego, o dużej rezerwie alkalicznej i olej mineralny, borowany	--	953-650-0	**	Repr. 2/H361d; Skin Sens. 1B/H317	0.1 - < 1 % wag.
Kwas benzenosulfonowy, metylo-, mono-C20-24-rozgałęzione pochodne alkilowe, sole wapnia	722503-68-6	682-816-2	**	Skin Sens. 1B/H317	0.1 - < 1 % wag.

Pełny tekst zdań H rozporządzenia CLP pokazano w Rozdziale 16.

Zgodnie z Rozporządzeniem (KE) Nr. 1272/2008, Uwagą L, odnośnikiem IP 346/92: „Metoda ekstrakcji DMSO”, ustaliliśmy, że oleje bazowe stosowane w tym preparacie zawierają <3% ekstraktu DMSO i nie są rakotwórcze.

**Substancja niedostępna lub nie jest aktualnie wymagana do rejestracji przez firmę REACH

SEKCJA 4 ŚRODKI PIERWSZEJ POMOCY

4.1 Opis środków pierwszej pomocy

Oczy: Nie są wymagane żadne specjalne środki pierwszej pomocy. Zaleca się wyjęcie soczewek kontaktowych, o ile są nałożone, i przemyć oczy wodą.

Skóra: Nie są wymagane żadne specjalne środki pierwszej pomocy. Na wszelki wypadek ściągnąć ubranie i obuwie, jeżeli zostało zanieczyszczone. Do usunięcia materiału z powierzchni skóry należy użyć wody z mydłem. Zanieczyszczone ubrania i obuwie należy wyrzucić lub dokładnie oczyścić przed ponownych założeniem.

Połknięcie: Nie są wymagane żadne specjalne środki pierwszej pomocy. Nie należy wywoływać wymiotów. Zaleca się zasięgnąć porady lekarskiej.

Wdychanie: Nie są wymagane żadne specjalne środki pierwszej pomocy. W przypadku narażenia na zbyt duży poziom materiału w powietrzu, poszkodowaną osobę należy wyprowadzić na świeże powietrze. Jeśli występuje kaszel lub dyskomfort przy oddychaniu, zasięgnąć porady lekarskiej.

4.2 Najważniejsze ostre i opóźnione objawy oraz skutki narażenia NATYCHMIASTOWE OBJAWY DZIAŁANIA NA ZDROWIE

Oczy: Nie przypuszcza się, aby powodował długotrwałe lub istotne podrażnienie oczu.

Skóra: Kontakt ze skórą nie powinien być szkodliwy.

Połknięcie: Nie przypuszcza się, aby był szkodliwy w przypadku połknięcia.

Wdychanie: Nie przypuszcza się, aby był szkodliwy w przypadku inhalacji. Zawiera mineralny olej na bazie ropy naftowej. Może powodować podrażnienie układu oddechowego lub inne zmiany płucne w wyniku długotrwałej lub powtarzającej się inhalacji mgiełki olejowej unoszącej się w powietrzu, przy poziomach powyżej zalecanych wartości granicznych narażenia w przypadku mgiełki olejowej. Objawy podrażnienia układu oddechowego obejmują kaszel i trudności w oddychaniu.

OPÓŹNIONE LUB INNE OBJAWY DZIAŁANIA NA ZDROWIE: Nie jest klasyfikowany.

4.3 Wskazania dotyczące wszelkiej natychmiastowej pomocy lekarskiej i szczególnego postępowania z poszkodowanym

Nie dotyczy.

SEKCJA 5 POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU POŻARU

5.1 Środki gaśnicze

Do gaszenia ognia należy stosować mgiełkę wodną, pianę, proszek lub dwutlenek węgla.

5.2 Szczególne zagrożenia związane z substancją lub mieszaniną

Produkty spalania: Silnie zależny od warunków spalania. Podczas spalania tego materiału pojawia się złożona mieszanina unoszących się w powietrzu ciał stałych, cieczy i gazów, w tym tlenu węgla, dwutlenku węgla oraz niezidentyfikowanych związków organicznych. W procesie spalania mogą tworzyć się tlenki: Bor, Azot .

5.3 Informacje dla straży pożarnej

Ten materiał będzie się palił, mimo że nie zapala się łatwo. Informacje na temat odpowiedniego sposobu przewożenia i składowania można znaleźć w części 7. W przypadku pożarów z udziałem tego materiału nie wolno wchodzić do zamkniętej strefy objętej pożarem bez odpowiedniego sprzętu ochronnego, z uwzględnieniem niezależnego aparatu oddechowego.

SEKCJA 6 POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU NIEZAMIERZONEGO UWOLNIENIA DO ŚRODOWISKA

6.1 Indywidualne środki ostrożności, wyposażenie ochronne i procedury w sytuacjach awaryjnych

Przestrzegać wszystkich właściwych przepisów miejscowych i międzynarodowych. Wyeliminować wszelkie źródła zapłonu w sąsiedztwie rozlanej substancji. Nie dopuszczać niepotrzebnego i niechronionego personelu. Osoby wchodzące do skażonej strefy w celu usunięcia awarii lub stwierdzenia, czy podjęcie normalnej działalności jest bezpieczne, muszą stosować się do wszystkich instrukcji podanych w części zatytułowanej Kontrola narażenia / Ochrona osobista. Więcej informacji można znaleźć w Rozdziale 5 i 8.

6.2 Środki ostrożności w zakresie ochrony środowiska

Zablokować źródło uwalniania, jeżeli można to zrobić bez ryzyka. Ograniczyć uwalnianie w celu ochrony przed dalszym zanieczyszczeniem gleby, wód powierzchniowych lub gruntowych.

6.3 Metody i materiały zapobiegające rozprzestrzenianiu się skażenia i służące do usuwania skażenia

Usunąć wyciek tak szybko, jak to możliwe, przestrzegając środków ostrożności zgodnie z Kontrolą narażenia/Środkami ochrony osobistej. Stosować właściwe techniki takie jak zastosowanie niepalnych materiałów absorbujących lub odpompowanie. Jeśli jest to wykonalne i właściwe, zdjąć skażoną glebę i usunąć ją w sposób zgodny z obowiązującymi wymaganiami. Umieścić inne skażone materiały w

pojemnikach podlegających usuwaniu i usunąć w sposób zgodny z obowiązującymi wymaganiami. Wycieki substancji należy zgłaszać miejscowym władzom, jeżeli wymagają tego przepisy lub uznamy to za stosowne.

6.4 Odniesienia do innych sekcji

Zob. rozdziały 8 i 13.

SEKCJA 7 POSTĘPOWANIE Z SUBSTANCJAMI I MIESZANINAMI ORAZ ICH MAGAZYNOWANIE

7.1 Środki ostrożności dotyczące bezpiecznego postępowania

Obchodzenie się z substancją - informacje ogólne: Unikać skażenia gleby lub uwalniania tego materiału do kanalizacji i układów odwadniających, albo do zbiorników wodnych.

Środki ostrożności: Unikać kontaktu z oczami, skórą lub ubraniem. Nie próbować ani nie połykać. Umyć dokładnie po zakończeniu operacji.

Zagrożenie wyładowaniem elektrostatycznym: W przypadku posługiwania się tym materiałem mogą gromadzić się ładunki elektrostatyczne stanowiąc zagrożenie. Aby zminimalizować to zagrożenie konieczne może być wzajemne łączenie elektryczne elementów układu i ich uziemienie, ale środki te same w sobie mogą być niewystarczające. Należy skontrolować wszystkie czynności, w czasie których mogą powstawać i gromadzić się ładunki elektrostatyczne i/lub może powstawać atmosfera łatwopalnych gazów (z uwzględnieniem operacji napełniania zbiorników i pojemników, napełniania rozbryzgowego, czyszczenia zbiorników, pobierania próbek, dokonywania pomiarów, załadunku za pomocą przełącznika, filtrowania, mieszania, wstrząsania i operacji wykonywanych przez samochody ciężarowe z pompą), i stosować odpowiednie procedury łagodzące.

Ostrzeżenia na pojemnikach: Nie jest to pojemnik ciśnieniowy. Nie wolno więc stosować ciśnienia do opróżniania pojemnika, albo może ulec rozerwaniu z wybuchową siłą. Puste pojemniki mogą zawierać resztki produktu (w postaci stałej, ciekłej i/lub gazowej) i mogą być niebezpieczne. Nie mogą pozostawać pod ciśnieniem, nie wolno ich ciąć, spawać, lutować przy użyciu lutu twardego lub miękkiego, nawiercać, szlifować albo wystawiać takich pojemników na działanie wysokiej temperatury, płomieni, iskier, elektryczności statycznej lub innych źródeł zapłonu. Mogą bowiem eksplodować i spowodować obrażenia ciała lub śmierć. Puste pojemniki należy całkowicie opróżnić, dobrze zamknąć i odesłać do firmy zajmującej się odzyskiwaniem beczek lub zutylizować we właściwy sposób.

7.2 Warunki bezpiecznego magazynowania, w tym informacje dotyczące wszelkich wzajemnych niezgodności

Nie dotyczy

7.3 Szczególne zastosowanie(-a) końcowe: Olej silnikowy do dużych obciążeń

SEKCJA 8 KONTROLA NARAŻENIA / ŚRODKI OCHRONY INDYWIDUALNEJ

ROZWAŻANIA OGÓLNE:

Rozważyć potencjalne zagrożenia związane z tym materiałem (patrz Rozdział 2), obowiązujące wartości graniczne narażenia, czynności związane z pracą oraz inne substancje na stanowisku pracy przy projektowaniu technicznych środków kontroli oraz wyboru środków ochrony osobistej (ŚOI). Jeśli techniczne środki kontroli lub metody pracy nie wystarczą do zapobieganiu narażeniu na szkodliwy poziom tego materiału, należy zapoznać się z informacją dotyczącą środków ochrony indywidualnej (ŚOI) poniżej.

Czynniki wpływające na ŚOI obejmują, między innymi: właściwości substancji chemicznej, inne substancje chemiczne, które mogą stykać się z tym samym ŚOI, wymagania fizyczne (dopasowanie i rozmiar, ochrona przed cięciem/przebiciem, zręczność, ochrona termiczna itp.) oraz potencjalne reakcje alergiczne na materiał ŚOI. Użytkownik odpowiedzialny jest za przeczytanie i zrozumienie wszystkich instrukcji oraz informacji o ograniczeniach dostarczanych ze sprzętem, ponieważ ochrona zwykle zapewniana jest na ograniczony czas lub w określonych warunkach.

8.1 Parametry dotyczące kontroli

Graniczne wartości narażenia w miejscu pracy:

Składnik	Kraj/ Agencja	Postać	TWA	STEL	Maksymalna dopuszczalna a granica narażenia u ludzi	Sposób zapisu
Destylaty ciężkie parafinowe, hydorafinowane	Polska	Fracja wdychalna	5 mg/m ³	--	--	--
Oleje smarowe, ropopochodne, C20-50, na bazie hydorafinowanego, neutralnego oleju	Polska	Fracja wdychalna	5 mg/m ³	--	--	--

Skontaktować się z lokalnymi władzami, aby uzyskać odpowiednie wartości.

8.2 Kontrola narażenia

TECHNICZNE ŚRODKI KONTROLI:

Stosować tylko w miejscach z dobrą wentylacją.

OSOBISTY SPRZĘT OCHRONNY

Ochrona oczu / twarzy: Zakładać sprzęt ochronny, aby nie doszło do kontaktu z oczami. Sprzęt ochronny może w tym przypadku obejmować okulary ochronne, gogle chemiczne, osłony na twarz lub ich kombinacje w zależności od przeprowadzanych operacji roboczych.

Ochrona skóry: Stosować środki ochrony indywidualnej (ŚOI) do zapobiegania kontaktowi ze skórą. Doboru chemicznej odzieży ochronnej powinien dokonać specjalista ds. BHP i powinien opierać się na obowiązujących normach (ASTM F739 lub EN 374). Stosowanie chemicznych ŚOI zależy od wykonywanych operacji i może obejmować rękawice odporne na chemikalia, buty, fartuch chemiczny, kombinezon chemiczny oraz pełną ochronę twarzy. **Należy skontaktować się z producentami ŚOI w celu uzyskania informacji o czasie wytrzymałości materiału w celu określenia, jak długo można korzystać z ŚOI zanim będą wymagały wymiany.** O ile szczegółowe dane producenta nie wskażą inaczej, tabela poniżej opiera się na dostępnych danych branżowych i zamieszczono ją jako pomoc w procesie doboru rękawic. W zamierzeniu jest ona wyłącznie materiałem pomocniczym.

Materiał rękawic chemicznych	Grubość (mm)	Typowy czas wytrzymałości materiału (minut)
Butyl	0.7	120
Nitryl	0.8	240
Viton Butyl	0.3	240

Ochrona dróg oddechowych: Zwykle nie jest wymagana ochrona układu oddechowego. Jeżeli podczas wykonywanych czynności powstaje mgiełka olejowa, należy ustalić, czy jej stężenie w powietrzu jest niższe od wartości granicznej narażenia w miejscu pracy dla mgiełki oleju mineralnego. W przeciwnym razie, należy zakładać atestowany aparat oddechowy, który zapewnia odpowiednią ochronę przed ustalonym na drodze pomiaru stężeniem tej substancji. W przypadku aparatów oddechowych z filtrem stosować wkład filtrujący chroniący przed pyłem.

KONTROLE DZIAŁANIA NA ŚRODOWISKO:

Zob. odpowiednie wspólnotowe przepisy dot. ochrony środowiska lub załącznik, jeśli dotyczy.

SEKCJA 9 WŁAŚCIWOŚCI FIZYCZNE I CHEMICZNE

Uwaga: poniższe dane są wartościami typowymi i nie stanowią specyfikacji.

9.1 Informacje na temat podstawowych właściwości fizycznych i chemicznych

Wygląd

Kolor: Żółto

Stan fizyczny: Ciecz

Zapach: Zapach ropy naftowej
Próg zapachowy: Brak danych
Wartość pH: Nie dotyczy
Temperatura topnienia: Brak danych
Temperatura krzepnięcia: Brak danych
Początkowa temperatura wrzenia: Brak danych
Temperatura zapłonu: (w otwartym tyglu metodą Cleveland) 210 °C (410 °F) (Minimalny)
Szybkość parowania: Brak danych
Palność (ciało stałe, gaz): Nie dotyczy
Granice palności (wybuchowości) (% obj. w powietrzu):
Dolny: Nie dotyczy Górny: Nie dotyczy
Ciśnienie par: Brak danych
Gęstość względna par: Brak danych
Gęstość: 0.8611 kg/l @ 15°C (59°F) (Typowy)
Rozpuszczalność: Rozpuszczalny w węglowodorach; nierozpuszczalny w wodzie
Współczynnik podziału n-oktanol/woda (wartość logarytmiczna): Brak danych
Temperatura samozapłonu: Brak danych
Temperatura rozkładu: Brak danych
Lepkość kinematyczna: 82 mm²/s @ 40°C (104°F) (Typowy)
Własności wybuchowe: Brak danych
Własności utleniające: Brak danych

9.2 Inne informacje: Brak danych

SEKCJA 10 STABILNOŚĆ I REAKTYWNOŚĆ

10.1 Reaktywność: Może reagować z silnymi kwasami lub silnymi utleniaczami, jak chlorany, azotany, nadtlarki itp.

10.2 Stabilność chemiczna: Ten materiał uważany jest za stabilny w normalnych warunkach otoczenia oraz w przewidywanych warunkach przechowywania i przenoszenia, gdy chodzi o temperaturę i ciśnienie.

10.3 Możliwość występowania niebezpiecznych reakcji: Niebezpieczna polimeryzacja nie będzie występować.

10.4 Warunki, których należy unikać: Nie dotyczy

10.5 Materiały niezgodne: Nie dotyczy

10.6 Niebezpieczne produkty rozkładu: Nieznane (Nieprzewidywane)

SEKCJA 11 INFORMACJE TOKSYKOLOGICZNE

11.1 Informacje na temat klas zagrożenia zdefiniowanych w rozporządzeniu (WE) nr 1272/2008

Informacje o produkcie:

Poważne uszkodzenie wzroku/podrażnienie oczu: Materiał nie jest uznawany za działający drażniąco na oczy. Produkt nie był testowany. Oświadczenie oparte jest na ocenie danych dla podobnych materiałów lub składników produktu.

Nadżerka skóry/Podrażnienie: Materiał nie jest uznawany za działający drażniąco na skórę. Produkt nie był testowany. Oświadczenie oparte jest na ocenie danych dla podobnych materiałów lub składników produktu.

Uczulenie skóry: Materiał nie jest uznawany za działający uczulająco na skórę. Produkt nie był testowany. Oświadczenie oparte jest na ocenie danych dla podobnych materiałów lub składników produktu.

Toksyczność ostra skórna: Materiał nie jest uznawany za toksyczny po naniesieniu na skórę. Produkt nie był testowany. Oświadczenie oparte jest na ocenie danych dla podobnych materiałów lub składników produktu.

Ocena toksyczności ostrej (skórny): Nie dotyczy

Toksyczność ostra doustna: Materiał nie jest uznawany za toksyczny drogą pokarmową. Produkt nie był testowany. Oświadczenie oparte jest na ocenie danych dla podobnych materiałów lub składników produktu.

Ocena toksyczności ostrej (doustny): Nie dotyczy

Toksyczność ostra inhalacyjna: Materiał nie jest uznawany za toksyczny przez drogi oddechowe. Produkt nie był testowany. Oświadczenie oparte jest na ocenie danych dla podobnych materiałów lub składników produktu.

Ocena toksyczności ostrej (wdychanie): Nie dotyczy

Mutagenność komórek generatywnych: Materiał nie jest uznawany za mutagenny. Produkt nie był testowany. Oświadczenie oparte jest na ocenie danych dla podobnych materiałów lub składników produktu.

Rakotwórczość: Materiał nie jest uznawany za rakotwórczy. Produkt nie był testowany. Oświadczenie oparte jest na ocenie danych dla podobnych materiałów lub składników produktu.

Toksyczność reproduktywna: Materiał nie jest uznawany za działający szkodliwie na rozrodczość. Produkt nie był testowany. Oświadczenie oparte jest na ocenie danych dla podobnych materiałów lub składników produktu.

Toksyczność dla szczególnego narządu docelowego - narażenie pojedyncze: Materiał nie jest uznawany za toksyczny dla narządów docelowych (narażenie jednorazowe). Produkt nie był testowany. Oświadczenie oparte jest na ocenie danych dla podobnych materiałów lub składników produktu.

Toksyczność dla szczególnego narządu docelowego - narażenie powtórzone: Materiał nie jest uznawany za toksyczny dla narządów docelowych (narażenie powtarzane). Produkt nie był testowany. Oświadczenie oparte jest na ocenie danych dla podobnych materiałów lub składników produktu.

Zagrożenie spowodowane aspiracją: Materiał nie jest uznawany za stwarzający zagrożenie spowodowane aspiracją.

Informacja o składnikach:

Poważne uszkodzenie wzroku/podrażnienie oczu:	
Destylaty ciężkie parafinowe, hydrorafinowane	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Oleje smarowe, ropopochodne, C20-50, na bazie hydrorafinowanego, neutralnego oleju	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Kwas benzenosulfonowy, metylo-, mono-C20-24-rozgałęzione pochodne alkilowe, sole wapnia	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Sole wapniowe alkilo (C18-C28) toluenowe kwasu sulfonowego, o dużej rezerwie alkalicznej i olej mineralny, borowany	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione

Nadżerka skóry/Podrażnienie:	
Destylaty ciężkie parafinowe, hydrorafinowane	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Oleje smarowe, ropopochodne, C20-50, na bazie hydrorafinowanego, neutralnego oleju	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Kwas benzenosulfonowy, metylo-, mono-C20-24-rozgałęzione pochodne alkilowe, sole wapnia	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione

Sole wapniowe alkilo (C18-C28) toluenowe kwasu sulfonowego, o dużej rezerwie alkalicznej i olej mineralny, borowany	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
---	--

Uczulenie skóry:

Destylaty ciężkie parafinowe, hydrorafinowane	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Oleje smarowe, ropopochodne, C20-50, na bazie hydrorafinowanego, neutralnego oleju	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Kwas benzenosulfonowy, metylo-, mono-C20-24-rozgałęzione pochodne alkilowe, sole wapnia	Wynik testu: Może powodować reakcję alergiczną skóry * dane przekrojowe pochodzące z podobnego materiału
Sole wapniowe alkilo (C18-C28) toluenowe kwasu sulfonowego, o dużej rezerwie alkalicznej i olej mineralny, borowany	Wynik testu: Może powodować reakcję alergiczną skóry * dane przekrojowe pochodzące z podobnego materiału

Toksyczność ostra skórna:

Destylaty ciężkie parafinowe, hydrorafinowane	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Oleje smarowe, ropopochodne, C20-50, na bazie hydrorafinowanego, neutralnego oleju	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Kwas benzenosulfonowy, metylo-, mono-C20-24-rozgałęzione pochodne alkilowe, sole wapnia	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Sole wapniowe alkilo (C18-C28) toluenowe kwasu sulfonowego, o dużej rezerwie alkalicznej i olej mineralny, borowany	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione

Toksyczność ostra doustna:

Destylaty ciężkie parafinowe, hydrorafinowane	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Oleje smarowe, ropopochodne, C20-50, na bazie hydrorafinowanego, neutralnego oleju	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Kwas benzenosulfonowy, metylo-, mono-C20-24-rozgałęzione pochodne alkilowe, sole wapnia	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Sole wapniowe alkilo (C18-C28) toluenowe kwasu sulfonowego, o dużej rezerwie alkalicznej i olej mineralny, borowany	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione

Toksyczność ostra inhalacyjna:

Destylaty ciężkie parafinowe, hydrorafinowane	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Oleje smarowe, ropopochodne, C20-50, na bazie hydrorafinowanego, neutralnego oleju	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Kwas benzenosulfonowy, metylo-, mono-C20-24-rozgałęzione pochodne alkilowe, sole wapnia	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Sole wapniowe alkilo (C18-C28) toluenowe kwasu sulfonowego, o dużej rezerwie alkalicznej i olej mineralny, borowany	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione

Mutagenność komórek generatywnych:

Destylaty ciężkie parafinowe, hydrorafinowane	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Oleje smarowe, ropopochodne, C20-50, na bazie hydrorafinowanego, neutralnego oleju	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione

Kwas benzenosulfonowy, metylo-, mono-C20-24-rozgałęzione pochodne alkilowe, sole wapnia	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Sole wapniowe alkilo (C18-C28) toluenowe kwasu sulfonowego, o dużej rezerwie alkalicznej i olej mineralny, borowany	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione

Rakotwórczość:	
Destylaty ciężkie parafinowe, hydrowrafinowane	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Oleje smarowe, ropopochodne, C20-50, na bazie hydrowrafinowanego, neutralnego oleju	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Kwas benzenosulfonowy, metylo-, mono-C20-24-rozgałęzione pochodne alkilowe, sole wapnia	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Sole wapniowe alkilo (C18-C28) toluenowe kwasu sulfonowego, o dużej rezerwie alkalicznej i olej mineralny, borowany	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione

Toksyczność reprodukcyjna:	
Destylaty ciężkie parafinowe, hydrowrafinowane	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Oleje smarowe, ropopochodne, C20-50, na bazie hydrowrafinowanego, neutralnego oleju	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Kwas benzenosulfonowy, metylo-, mono-C20-24-rozgałęzione pochodne alkilowe, sole wapnia	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Sole wapniowe alkilo (C18-C28) toluenowe kwasu sulfonowego, o dużej rezerwie alkalicznej i olej mineralny, borowany	Wynik testu: Podejrzewa się, że działa szkodliwie na płodność lub na dziecko w łonie matki

Toksyczność dla szczególnego narządu docelowego - narażenie pojedyncze:	
Destylaty ciężkie parafinowe, hydrowrafinowane	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Oleje smarowe, ropopochodne, C20-50, na bazie hydrowrafinowanego, neutralnego oleju	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Kwas benzenosulfonowy, metylo-, mono-C20-24-rozgałęzione pochodne alkilowe, sole wapnia	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Sole wapniowe alkilo (C18-C28) toluenowe kwasu sulfonowego, o dużej rezerwie alkalicznej i olej mineralny, borowany	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione

Toksyczność dla szczególnego narządu docelowego - narażenie powtórzone:	
Destylaty ciężkie parafinowe, hydrowrafinowane	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Oleje smarowe, ropopochodne, C20-50, na bazie hydrowrafinowanego, neutralnego oleju	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Kwas benzenosulfonowy, metylo-, mono-C20-24-rozgałęzione pochodne alkilowe, sole wapnia	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Sole wapniowe alkilo (C18-C28) toluenowe kwasu sulfonowego, o dużej rezerwie alkalicznej i olej mineralny, borowany	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione

DODATKOWE INFORMACJE TOKSYKOLOGICZNE:

W czasie eksploatacji w silnikach dochodzi do zanieczyszczenia oleju niewielkimi ilościami produktów spalania, które powodują raka. Stwierdzono, że przepracowane oleje silnikowe wywołują raka skóry u

myszy w wyniku wielokrotnego stosowania i ciągłego narażenia. Nie przypuszcza się, aby krótkotrwały lub nieregularny kontakt przepracowanego oleju silnikowego ze skórą wywoływał niekorzystne skutki, jeżeli olej zostanie usunięty przez dokładne przemycie miejsca kontaktu wodą z mydłem.

11.2 Informacje o innych zagrożeniach

Dodecylofenol, rozgałęziony uznano za substancję zaburzającą działanie układu hormonalnego w zakresie ludzkiego zdrowia w raporcie oceny substancji opracowanym w Niemczech. Wniosek ten oparto na podstawie: słabego wiązania w wykonywanym in vitro teście kompetycyjnego wiązania z receptorem estrogenu US EPA OPPTS 890:1250); niewielkiego zwiększenia masy macicy w teście wzrostu macicy OECD 440; przyspieszonym otwarciu pochwy w teście dojrzewania samic (podobnym do amerykańskiego EPA OPPTS 890.1450).

SEKCJA 12 INFORMACJE EKOLOGICZNE

Informacje o produkcie:

12.1 Toksyczność

Nie przypuszcza się, aby substancja ta była szkodliwa dla organizmów wodnych. Produkt nie został zbadany. Ocena oparowana na podstawie w³acęciwoocęi poszczególnych sk³adników.

12.2 Trwałość i zdolność do rozkładu

Nie przypuszcza się, aby materiał ten łatwo ulegał biodegradacji. Produkt nie został zbadany. Ocena oparowana na podstawie w³acęciwoocęi poszczególnych sk³adników.

12.3 Zdolność do bioakumulacji

Czynnik biokoncentracji: Brak danych

Współczynnik podziału n-oktanol/woda (wartość logarytmiczna): Brak danych

12.4 Mobilność w glebie

Brak danych.

12.5 Wyniki oceny właściwości PBT i vPvB

Ten produkt nie jest substancją potencjalnie niebezpieczną, jak PBT lub vPvB, ani nie zawiera takich substancji.

12.6 Właściwości zaburzające funkcjonowanie układu hormonalnego

Dodecylofenol, rozgałęziony uznano za substancję zaburzającą funkcjonowanie układu hormonalnego w środowisku w raporcie oceny substancji opracowanym w Niemczech. Brak dostępnych badań oceniających potencjalne właściwości zaburzające działanie układu hormonalnego w środowisku.

12.7 Inne szkodliwe skutki działania

Nie określono żadnych innych skutków niepożądanych.

Informacja o składnikach:

Toksyczność ostra:	
Destylaty ciężkie parafinowe, hydrorafinowane	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Oleje smarowe, ropopochodne, C20-50, na bazie hydrorafinowanego, neutralnego oleju	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Kwas benzenosulfonowy, metylo-, mono-C20-24-rozgałęzione pochodne alkilowe, sole wapnia	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Sole wapniowe alkilo (C18-C28) toluenowe kwasu sulfonowego, o dużej rezerwie alkalicznej i olej mineralny, borowany	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione

Toksyczność przewlekła:	
Destylaty ciężkie parafinowe, hydorafinowane	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Oleje smarowe, ropopochodne, C20-50, na bazie hydorafinowanego, neutralnego oleju	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Kwas benzenosulfonowy, metylo-, mono-C20-24-rozgałęzione pochodne alkilowe, sole wapnia	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Sole wapniowe alkilo (C18-C28) toluenowe kwasu sulfonowego, o dużej rezerwie alkalicznej i olej mineralny, borowany	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione

Biodegradacja:	
Destylaty ciężkie parafinowe, hydorafinowane	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Oleje smarowe, ropopochodne, C20-50, na bazie hydorafinowanego, neutralnego oleju	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Sole wapniowe alkilo (C18-C28) toluenowe kwasu sulfonowego, o dużej rezerwie alkalicznej i olej mineralny, borowany	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Kwas benzenosulfonowy, metylo-, mono-C20-24-rozgałęzione pochodne alkilowe, sole wapnia	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione

Zdolność Do Bioakumulacji:	
Destylaty ciężkie parafinowe, hydorafinowane	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Oleje smarowe, ropopochodne, C20-50, na bazie hydorafinowanego, neutralnego oleju	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Sole wapniowe alkilo (C18-C28) toluenowe kwasu sulfonowego, o dużej rezerwie alkalicznej i olej mineralny, borowany	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione
Kwas benzenosulfonowy, metylo-, mono-C20-24-rozgałęzione pochodne alkilowe, sole wapnia	W oparciu o dostępne dane kryteria klasyfikacji nie są spełnione

SEKCJA 13 POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI

13.1 Metody unieszkodliwiania odpadów

Używać materiału w przeznaczonym celu lub w miarę możliwości poddawać ponownego przerobowi. Istnieją firmy zajmujące się odbiorem przepracowanego oleju w celu jego powtórnego przerobu lub utylizacji. Zanieczyszczone materiały umieścić w pojemnikach i utylizować w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami. Skontaktować się ze swoim przedstawicielem handlowym lub miejscowymi władzami odpowiedzialnymi za ochronę środowiska lub ochronę zdrowia w celu uzyskania informacji na temat zatwierdzonych metod utylizacji i powtórnego przerobu. Zgodnie z Europejskim Katalogiem Odpadów (E.W.C.) kodyfikacja jest następująca: 13 02 05 Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27.09.2001 (Dz.U. nr 112, poz.1206) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29.11.2002 (Dz.U. nr 212, poz.1799) Ustawa o odpadach z dnia 27.04.2001 (Dz.U nr 62 poz.628)

SEKCJA 14 INFORMACJE DOTYCZĄCE TRANSPORTU

Podany opis może nie pasować do wszystkich sytuacji związanych ze spedycją towarów. Aby uzyskać informacje na temat wymagań dotyczących dodatkowego opisu (np. nazwy technicznej) oraz wymagań specyficznych dla danego sposobu spedycji lub transportowanej ilości, należy zapoznać się z odpowiednimi przepisami dotyczącymi substancji niebezpiecznych.

ADR/RID

W ROZUMIENIU PRZEPISÓW TRANSPORTOWYCH NIE JEST TOWAREM NIEBEZPIECZNYM

- 14.1 Numer UN lub numer identyfikacyjny ID: Nie dotyczy
- 14.2 Prawidłowa nazwa przewozowa UN: Nie dotyczy
- 14.3 Klasa(-y) zagrożenia w transporcie: Nie dotyczy
- 14.4 Grupa pakowania: Nie dotyczy
- 14.5 Zagrożenia dla środowiska: Nie dotyczy
- 14.6 Szczególne środki ostrożności dla użytkowników: Nie dotyczy

ICAO / IATA

W ROZUMIENIU PRZEPISÓW TRANSPORTOWYCH NIE JEST TOWAREM NIEBEZPIECZNYM

- 14.1 Numer UN lub numer identyfikacyjny ID: Nie dotyczy
- 14.2 Prawidłowa nazwa przewozowa UN: Nie dotyczy
- 14.3 Klasa(-y) zagrożenia w transporcie: Nie dotyczy
- 14.4 Grupa pakowania: Nie dotyczy
- 14.5 Zagrożenia dla środowiska: Nie dotyczy
- 14.6 Szczególne środki ostrożności dla użytkowników: Nie dotyczy

IMO / IMDG

W ROZUMIENIU PRZEPISÓW TRANSPORTOWYCH NIE JEST TOWAREM NIEBEZPIECZNYM

- 14.1 Numer UN lub numer identyfikacyjny ID: Nie dotyczy
- 14.2 Prawidłowa nazwa przewozowa UN: Nie dotyczy
- 14.3 Klasa(-y) zagrożenia w transporcie: Nie dotyczy
- 14.4 Grupa pakowania: Nie dotyczy
- 14.5 Zagrożenia dla środowiska: Nie dotyczy
- 14.6 Szczególne środki ostrożności dla użytkowników: Nie dotyczy
- 14.7 Transport morski luzem zgodnie z instrumentami IMO: Nie dotyczy

SEKCJA 15 INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEPISÓW PRAWNYCH

15.1 Przepisy prawne dotyczące bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony środowiska specyficzne dla substancji lub mieszaniny

PRZESZUKIWANE WYKAZY UREGULOWAŃ PRAWNYCH:

- 01=Dyrektywa UE o numerze 76/769/EEC: Ograniczenia w zakresie dopuszczenia do obrotu i stosowania pewnych substancji niebezpiecznych.
- 02=Dyrektywa UE o numerze 90/394/EEC : Substancje rakotwórcze w miejscu pracy.
- 03=Dyrektywa UE o numerze 92/85/EEC: Pracownicy w ciąży lub karmiące.
- 04=Dyrektywa UE o numerze 2012/18/UE:Seveso III
- 05=Dyrektywa UE o numerze 98/24/EC : Środki chemiczne w miejscu pracy.
- 06=Dyrektywa UE 2004/37/EC: Ochrona pracowników.
- 07=Rozporządzenie UE nr 689/2008/EC: Aneks 1, Część 1.
- 08=Rozporządzenie UE nr 689/2008/EC: Aneks 1, Część 2.
- 09=Rozporządzenie UE nr 689/2008/EC: Aneks 1, Część 3.
- 10=Rozporządzenie UE nr 850/2004/EC: Zakaz i ograniczenia trwałych zanieczyszczeń organicznych (TZO).
- 11=EU REACH, Aneks XVII: Ograniczenia produkcji, wprowadzania do obrotu i stosowania niektórych niebezpiecznych substancji, mieszanin i artykułów.
- 12=UE REACH, załącznik XIV: lista substancji podlegających procedurze udzielania zezwoleń lub lista kandydacka

substancji wzbudzających szczególnie duże obawy (Substances of Very High Concern, SVHC) podlegających procedurze udzielania zezwolenia.

Żadnego składnika tego materiału nie ma w powyższych wykazach urzędowych.

REJESTRY SUBSTANCJI CHEMICZNYCH:

Wszystkie składniki spełniają wymogi następujących rejestrów substancji chemicznych: AIIIC (Australia), DSL (Kanada), ENCS (Japonia), NZIoC (Nowa Zelandia), TCSI (Tajwan), TSCA (Stany Zjednoczone).

Jeden lub kilka składników jest wymienianych w wykazie ELINCS (Unia Europejska). Wszystkie pozostałe składniki są albo wymienione w wykazach EINECS albo są z tego obowiązku zwolnione.

Przynajmniej jeden ze składników nie spełnia wymogów następujących rejestrów substancji chemicznych: PICCS (Filipiny).

15.2 Ocena bezpieczeństwa chemicznego

Brak oceny bezpieczeństwa chemicznego.

SEKCJA 16 INNE INFORMACJE

INFORMACJE O WERSJI: SEKCJA 01 - Dane identyfikacyjne firmy dodano informacje.

SEKCJA 01 - Adres dostawcy Karty charakterystyki zmodyfikowano informacje.

SEKCJA 01 - Używanie produktu dodano informacje.

SEKCJA 02 - Informacje uzupełniające o zagrożeniach (EU) zmodyfikowano informacje.

SEKCJA 02.2 — Lista identyfikacyjna składników niebezpiecznych zmodyfikowano informacje.

SEKCJA 03 - Skład zmodyfikowano informacje.

SEKCJA 05 — Określone zagrożenia związane z substancją lub mieszaniną zmodyfikowano informacje.

SEKCJA 06 - Indywidualne środki ostrożności, wyposażenie ochronne i procedury w sytuacjach awaryjnych zmodyfikowano informacje.

SEKCJA 08 - Ochrona oczu / twarzy zmodyfikowano informacje.

SEKCJA 08 - ROZWAŻANIA OGÓLNE zmodyfikowano informacje.

SEKCJA 08 – Tabela dopuszczalnych wartości narażenia zawodowego zmodyfikowano informacje.

SEKCJA 08 - OSOBISTY SPRZĘT OCHRONNY usunięto informacje.

SEKCJA 08 - OSOBISTY SPRZĘT OCHRONNY dodano informacje.

SEKCJA 08 - Ochrona skóry zmodyfikowano informacje.

SEKCJA 09 - Właściwości fizyczne i chemiczne zmodyfikowano informacje.

SEKCJA 11 - Rakotwórczość dodano informacje.

SEKCJA 11 - Mutagenność komórek generatywnych dodano informacje.

SEKCJA 11 - Toksyczność reprodukcyjna dodano informacje.

SEKCJA 11 - Toksyczność dla szczególnego narządu docelowego - narażenie powtórzone dodano informacje.

SEKCJA 11 - Toksyczność dla szczególnego narządu docelowego - narażenie pojedyncze dodano informacje.

SEKCJA 11 - Informacje toksykologiczne zmodyfikowano informacje.

SEKCJA 11.2 – Informacje o innych zagrożeniach dodano informacje.

SEKCJA 12 - Informacje ekologiczne zmodyfikowano informacje.

SEKCJA 12.6 - Właściwości zaburzające funkcjonowanie układu hormonalnego dodano informacje.

SEKCJA 15 - REJESTRY SUBSTANCJI CHEMICZNYCH dodano informacje.

SEKCJA 15 - REJESTRY SUBSTANCJI CHEMICZNYCH zmodyfikowano informacje.

SEKCJA 15 - Informacje dotyczące przepisów prawnych usunięto informacje.

SEKCJA 15 - Informacje dotyczące przepisów prawnych zmodyfikowano informacje.

SEKCJA 16 - Pełny tekst zdań H rozporządzenia zmodyfikowano informacje.

Data wprowadzenia zmian:: Sierpień 26, 2024

Pełny tekst zdań H rozporządzenia CLP:

Asp. Tox. 1/H304; Połknięcie i dostanie się przez drogi oddechowe może grozić śmiercią.
 Aquatic Acute 1/H400; Działa bardzo toksycznie na organizmy wodne.
 Aquatic Chronic 1/H410; Działa bardzo toksycznie na organizmy wodne, powodując długotrwałe skutki.
 Aquatic Chronic 2/H411; Działa toksycznie na organizmy wodne, powodując długotrwałe skutki.
 Aquatic Chronic 4/H413; Może powodować długotrwałe szkodliwe skutki dla organizmów wodnych.
 Eye Dam. 1/H318; Powoduje poważne uszkodzenie oczu.
 Repr. 1B/H360F; Może działać szkodliwie na płodność.
 Repr. 2/H361d; Podejrzenia się, że działa szkodliwie na dziecko w łonie matki.
 Skin Sens. 1/H317; Może powodować reakcję alergiczną skóry.
 Skin Corr. 1C/H314; Powoduje poważne oparzenia skóry oraz uszkodzenia oczu .

SKRÓTY, KTÓRE MOGŁY BYĆ UŻYTE W NINIEJSZYM DOKUMENCIE:

TLV - Wartość progowa (TLV)	TWA - Średnia dopuszczalna narażenia w długim okresie czasu (TWA)
STEL - Granica dla ekspozycji krótkotrwałej (STEL)	PEL - Dopuszczalna granica narażenia (PEL)
CVX - Chevron	CAS - Numer identyfikacyjny nadawany przez Amerykańskie Towarzystwo Chemiczne (Chemical Abstract Service)
NQ - Nie do określenia ilościowego	

Przygotowane zgodnie z rozporządzeniem WE 1907/2006 (ze zmianami) przez Chevron.

Informacje zawarte w tej karcie charakterystyki oparte są na wiedzy, informacjach i przekonaniu firmy Chevron oraz jej podmiotów zależnych na dzień publikacji. To nie jest specyfikacja jakości i nie udziela się żadnej gwarancji, wyrażonej ani dorozumianej. Nie ponosimy żadnej odpowiedzialności za wyniki korzystania z tego materiału. Przedstawione tutaj informacje dotyczą tylko wymienionego produktu. Ponieważ warunki użytkowania są poza naszą kontrolą, obowiązkiem użytkownika jest określenie warunków bezpiecznego użytkowania tego produktu i ocena jego przydatności do danego zastosowania. W razie potrzeby użytkownicy powinni zasięgnąć dodatkowych wskazówek.

Nie Załącznik